

มาตรการป้องกันควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา (วัด โบสถ์ มัสยิด ศาลเจ้า)

กระทรวงสาธารณสุข

4 มีนาคม 2563

- **ข้อปฏิบัติสำหรับผู้ดูแลสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา**
 - ให้ความรู้ คำแนะนำ หรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคแก่ผู้มาเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา เช่น โปสเตอร์ เสียงประชาสัมพันธ์ การล้างมือที่ถูกต้อง และการสวมหน้ากากอนามัย
 - ประชาสัมพันธ์หากพบว่าตนเองป่วย ให้งดการมาประกอบพิธีกรรมและพักผ่อนอยู่ที่บ้าน หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดติดกันระหว่างผู้ร่วมงาน
 - จัดหาเจลล้างมือแอลกอฮอล์ และหน้ากากอนามัย บริเวณภายในศาสนสถาน เช่น ประตูทางเข้าอาคาร ห้องสุขา จุดประชาสัมพันธ์ จุดปฐมพยาบาล เป็นต้น
 - จัดให้มีการทำความสะอาดอุปกรณ์ และบริเวณที่มีผู้สัมผัสปริมาณมาก เช่น ราวบันได ลูกบิดประตู ไม้ตีระฆัง กระจกอกเคี่ยมซี ห้องน้ำ ด้วยน้ำผงซักฟอก น้ำยาทำความสะอาด (ตามความเข้มข้นที่แนะนำข้างผลิตภัณฑ์) หรือ 70% แอลกอฮอล์ วันละอย่างน้อย 2 ครั้ง
 - งดให้บริการยืมหนังสือบทสวด ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ร่วมประกอบพิธีกรรมจัดหามาเอง
 - จัดจุดปฐมพยาบาลให้การดูแลรักษาเบื้องต้นแก่ผู้ป่วย
 - หากพบผู้มีอาการป่วย ให้แยกผู้ป่วยออกจากกิจกรรมหรือพิธีกรรมนั้นๆ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการส่งกลับไปรักษาตัวที่บ้านหรือโรงพยาบาล
 - ลดความแออัดของผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยอาจพิจารณา
 - กระจายสถานที่หรือมุมที่ประกอบพิธีได้หลายๆแห่งในศาสนสถานนั้นๆ
 - จัดที่นั่งให้ผู้มาร่วมประกอบพิธีให้อยู่ห่างจากกันอย่างน้อย 1 เมตร
 - หากพบนักบวชหรือผู้ดูแลในศาสนสถานแห่งนั้นป่วยเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ดำเนินการแยกผู้ป่วยหรือผู้สัมผัสตามแนวทางสอบสวนโรค ของกรมควบคุมโรค และ ให้หยุดการประกอบพิธีกรรมทุกประเภทจนกว่าจะไม่พบผู้ป่วยรายใหม่อย่างน้อย 28 วัน
- **ข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนา**
 - ก่อนเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมในศาสนสถาน ควรจัดเตรียมหน้ากากอนามัย ล้างมือด้วยน้ำสบู่หรือแอลกอฮอล์เจล และควรปฏิบัติตามหลักสุขอนามัย

- ล้างมือทุกครั้งหลังสัมผัสสิ่งที่มีบุคคลอื่น ๆ สัมผัสร่วมกันปริมาณมาก เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได หนังสือ ฯลฯ
- ผู้ที่มีอาการป่วย เช่น มีไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก แม้จะมีอาการไม่มาก ให้งดการร่วมประกอบพิธีกรรม
- ผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมไม่ใช่สิ่งของ เช่น แก้วน้ำ หลอดดูดน้ำ ช้อนอาหาร ผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว เป็นต้น ร่วมกับผู้อื่น
- หากสังเกตเห็นผู้ร่วมประกอบพิธีกรรมมีอาการไอ จาม ผิดปกติ แนะนำให้ผู้มีอาการติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับหน้ากากอนามัยมาสวม และแยกที่นั่งห่างจากผู้อื่น
- หลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่แออัดและอากาศถ่ายเทไม่ดีเป็นเวลานาน หรืออยู่ใกล้ชิดกับผู้มีอาการ

หมายเหตุ มาตรการนี้ปรับจากคำแนะนำป้องกันควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา (วัด โบสถ์ มัสยิด ศาลเจ้า) เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2563

**คำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019
สำหรับสถานประกอบการ สถานที่ทำงาน**

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

25 กุมภาพันธ์ 2563

คำแนะนำสำหรับผู้ประกอบการ

- ผู้ประกอบการควรให้ความรู้ คำแนะนำ หรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคกับพนักงานในหน่วยงาน เช่น โปสเตอร์ กินร็อน ซ่อนกลาง ล้างมือ การล้างมือที่ถูกวิธี และการสวมหน้ากากอนามัย เป็นต้น
- จัดหาสบู่ เจลล้างมือแอลกอฮอล์ หรือจัดสถานที่สำหรับล้างมือ และหน้ากากอนามัย ภายในสถานที่ทำงาน เช่น ประตูทางเข้าห้องทำงาน ประตูทางเข้าไลน์การผลิต ห้องสุขา เป็นต้น เพื่อให้บริการกับพนักงาน
- ควรมีห้องพยาบาลให้การดูแลรักษาเบื้องต้นแก่ผู้ป่วย เพื่อแยกผู้ป่วยออกจากสถานที่ทำงานหรือไลน์การผลิตที่มีคนรวมกันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการส่งกลับไปรักษาตัวที่บ้านหรือโรงพยาบาล
- เพิ่มความตระหนักให้กับพนักงาน และพนักงานทำความสะอาด ถึงความเสี่ยงในการปนเปื้อนเชื้อ โดยให้ความสำคัญในการป้องกันตนเอง เช่น การสวมหน้ากากอนามัยและถุงมือขณะปฏิบัติงาน และการดูแลทำความสะอาดสิ่งของที่ใช้งานบ่อยๆ เช่น โต๊ะทำงาน คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทำงาน รวมถึงอุปกรณ์ทำความสะอาดอื่นๆ
- รณรงค์ให้พนักงานป้องกันตนเองโดยการล้างมือก่อนเข้าทำงาน และทุกครั้งสัมผัสอุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องใช้ ที่มีผู้สัมผัสจำนวนมาก
- จัดให้มีการทำความสะอาดอุปกรณ์ และบริเวณที่มีผู้สัมผัสปริมาณมากอย่างสม่ำเสมอ เช่น โต๊ะทำงาน คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทำงาน ที่จับประตู ห้องน้ำ ด้วยน้ำผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาด และ 70% แอลกอฮอล์
- ระมัดระวังการเก็บขยะติดเชื้อ เช่น ทิชชูที่ผ่านการใช้แล้ว อาจปนเปื้อนสารคัดหลั่งของผู้บริโภค เป็นต้น ก่อนทิ้งขยะติดเชื้อควรใส่ถุงปิดให้มิดชิด หรือทิ้งในถังขยะติดเชื้อ และล้างมือทำความสะอาดเพื่อป้องกันการตกค้างของเชื้อโรค
- สำหรับสถานประกอบการที่มีพนักงานทำงานหนาแน่น (โรงงานที่มีไลน์การผลิต) ควรจัดให้มีการตรวจคัดกรองพนักงานทุกคนก่อนเข้าทำงาน หากพบพนักงานป่วย ควรพิจารณาให้หยุดรักษาตัวที่บ้าน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในสถานประกอบการ และหากมีอาการป่วยรุนแรงควรรีบไปพบแพทย์

- กรณีสถานประกอบการที่มีรถรับ-ส่งพนักงาน ให้ดำเนินการทำความสะอาดยานพาหนะบริเวณที่สัมผัสกับผู้โดยสาร เช่น ราวจับ กลอนประตู เบาะนั่ง ที่เท้าแขน ด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาด และ 70% แอลกอฮอล์ สามารถทำลายเชื้อไวรัสได้
- การพิจารณาปิดสถานประกอบการชั่วคราว หากพบผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก เช่น การเลื่อนหรือยกเลิกไลน์การผลิตที่พบผู้ป่วยออกไปชั่วคราว เพื่อให้พนักงานหยุดพักรักษาตัวและลดการแพร่กระจายของเชื้อโรค

คำแนะนำสำหรับบุคลากรในหน่วยงาน

- ก่อนไปทำงาน ควรจัดเตรียมหน้ากากอนามัยและแอลกอฮอล์เจล เพื่อใช้สำหรับตนเองและเพื่อนร่วมงาน
- หากพบว่าตนเองมีอาการป่วย ควรหยุดพักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน หรือถ้ามีเหตุจำเป็นให้ต้องไปทำงานควรสวมหน้ากากอนามัย และหากไม่มีหน้ากากอนามัย ให้ขอหน้ากากอนามัยจากห้องพยาบาลในหน่วยงาน
- หากสังเกตเห็นเพื่อนร่วมงานมีอาการไอ จาม ผิดปกติ ให้แจ้งห้องพยาบาลเพื่อจัดหาหน้ากากอนามัยให้พนักงาน หรือแนะนำให้บุคคลดังกล่าวสวมหน้ากากอนามัย

กรณีมีบุคลากรเดินทางไปประเทศที่พบการระบาด

- ติดตามรายชื่อประเทศหรือเมืองที่มีการระบาดก่อนวางแผนการเดินทาง โดยสามารถดูข้อมูลได้จากเว็บไซต์กรมควบคุมโรค <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>
- งดหรือเลื่อนการเดินทางโดยไม่จำเป็นไปยังประเทศหรือเมืองดังกล่าว
- หากหลีกเลี่ยงการเดินทางไม่ได้ ควรมีประกันสุขภาพระหว่างการเดินทางไปต่างประเทศ
- เมื่อเดินทางไปยังประเทศหรือเมืองที่มีการระบาด ควรใส่หน้ากากอนามัย หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่แออัด หรือคนพลุกพล่าน และปฏิบัติตามคำแนะนำของประเทนั้นๆ อย่างเคร่งครัด
- ระหว่างการเดินทาง หากมีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หรือมีน้ำมูก ควรไปพบแพทย์ทันทีเพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและรักษาอย่างถูกต้อง พร้อมขอใบรับรองแพทย์หากไม่ได้ป่วยด้วย COVID-19
- เมื่อจะเดินทางกลับประเทศไทย หากมีอาการป่วยก่อนโดยสารเครื่องบิน ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่สายการบินทราบล่วงหน้าเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อ ท่านอาจไม่ได้รับการพิจารณาให้ขึ้นเครื่องบิน หากมีอาการป่วยอยู่และไม่มีใบรับรองแพทย์
- เมื่อเดินทางกลับเข้าประเทศไทย
 - ให้ความร่วมมือกับการตรวจคัดกรองที่ด่านควบคุมโรคระหว่างประเทศ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบทันที หากมีอาการป่วย
 - สังเกตอาการป่วยและวัดไข้ตนเองทุกวัน เป็นเวลา 14 วันหลังกลับจากพื้นที่ที่พบการระบาด

**คำแนะนำ การป้องกันควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19)
สำหรับการจัดการประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน**

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
11 กุมภาพันธ์ 2563

การจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ที่มีการรวมกันของคนหมู่มาก เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการแพร่ของเชื้อโรคไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) และเชื้อโรคอื่นในโรกระบบทางเดินหายใจ เนื่องจากเชื้อโรคเหล่านี้สามารถแพร่ได้จากการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่มีอาการเล็กน้อยได้

หากผู้จัดการประชุมได้มีการพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้เข้าประชุม หรือผู้ร่วมกิจกรรมมีประวัติหรือโอกาสที่เดินทางจากพื้นที่การระบาดของโรค และไม่มีเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดประชุม สัมมนา ควรเลื่อนการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมออกไปก่อน

หากผู้จัดการประชุมมีเหตุผลอันสมควรที่จำเป็นต้องจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรม ควรเตรียมความพร้อมในการคัดกรองผู้เข้าร่วมประชุม ป้องกันและควบคุมโรคที่เข้มงวดและดีพอ

• **คำแนะนำสำหรับผู้จัดการประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอย่างอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน**

1. จัดให้มีระบบคัดกรองผู้ที่มีอาการไข้ ร่วมกับอาการระบบทางเดินหายใจ ทุกวันก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งของโรกระบบทางเดินหายใจ เช่น มีไข้ ไอ เจ็บคอ จาม มีน้ำมูก ให้แนะนำให้พบแพทย์ และงดการเข้าร่วมกิจกรรมจนกว่าจะหายป่วย ในกรณีของผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่พบอาการ หรืออาการแสดงดังกล่าว ให้จัดทำสัญลักษณ์ติดประจำตัวผู้ขึ้นให้เห็นชัดเจน ก่อนเข้าร่วมประชุม

2. จัดเตรียมจุดล้างมือหรือเจลแอลกอฮอล์ อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในบริเวณที่มีการใช้งานร่วมกันจำนวนมาก เช่น ห้องประชุม ห้องสุขา จุดลงทะเบียน จุดบริการอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

3. จัดให้มีหน้ากากอนามัย แจกจ่ายให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนให้สวมใส่หน้ากากอนามัยไว้ตลอดเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรคต่างๆ ในระบบทางเดินหายใจกระจายของเชื้อโรค

4. ให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในการล้างมือด้วยน้ำสบู่หรือแอลกอฮอล์เจล ก่อนและหลังจากเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรม ก่อนออกจากสถานที่จัดการประชุม สัมมนา เป็นต้น

5. จัดให้มีจุดแนะนำและพยาบาลสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยสามารถให้บริการปฐมพยาบาลให้การดูแลรักษาเบื้องต้นแก่ผู้ป่วย โดยแยกผู้ป่วยออกจากกิจกรรมการรวมตัวนั้น โดยอาจแนะนำให้พักรักษาตัวที่บ้านหรือที่พัก หากเห็นว่าควรส่งกลับไปรักษาตัวที่บ้าน ที่พัก หรือโรงพยาบาล ตามแต่กรณี และในกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการเข้าได้กับผู้สัมผัสโรคไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ให้พิจารณาส่งต่อไปรับการตรวจวินิจฉัยในสถานพยาบาลที่มีการประสานไว้ล่วงหน้า

6. จัดให้มีการทำความสะอาดอุปกรณ์ และบริเวณที่มีผู้สัมผัสปริมาณมาก เช่น ราวบันได ลูกบิดประตู ห้องน้ำ ด้วยน้ำผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาด และ 70% แอลกอฮอล์อย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง

7. จัดหา จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์คำแนะนำการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค เช่น วิธีการสวมใส่ และวิธีการใช้หน้ากากอนามัยที่ถูกต้อง วิธีการล้างมือที่ถูกต้อง รวมทั้งให้ผู้ร่วมกิจกรรมทราบข้อมูลที่จำเป็นต่างๆ จากแหล่งอ้างอิงข้อมูลที่เชื่อถือได้

8. ควบคุมความแออัดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ ของการประชุม สัมมนา และกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น จัดสถานที่และห้องประชุมให้กว้างขวางเพียงพอ ไม่ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งหรือยืนอยู่รวมกันอย่างเบียดเสียด กระจายมุมบริการอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

● **คำแนะนำสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม**

1. งดเข้าร่วมกิจกรรม หากตนเองมีอาการป่วยของโรคระบบทางเดินหายใจ
2. ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ควรเตรียมหน้ากากอนามัยและแอลกอฮอล์เจล สำหรับใช้ของตนเองให้เพียงพอ และควรปฏิบัติตามหลักสุขอนามัย เช่น ล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่หรือแอลกอฮอล์เจล การสวมใส่หน้ากากอนามัย
3. หากพบว่าตนเองป่วยหรือเริ่มป่วย ควรติดต่อขอเข้ารับการรักษาตามขั้นตอน และหากอาการป่วยนั้นเข้าได้กับโรคในระบบทางเดินหายใจควรงดเข้าร่วมกิจกรรมทันที
4. หากสังเกตเห็นผู้ร่วมกิจกรรมมีอาการไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก ผิดปกติ ควรแนะนำให้ผู้มีอาการติดต่อเจ้าหน้าที่ ณ จุดปฐมพยาบาล เพื่อรับการรักษาตามขั้นตอน และขอรับหน้ากากอนามัยมาสวมใส่
5. หลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ชิดกับผู้มีอาการป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยที่มีอาการโรคในระบบทางเดินหายใจที่ไม่ป้องกันตนเอง
